

Bécsből, Kedden, Aprilis' 18-dikán, 1820.

Spanyol Ország.

Minden közönséges újságlevelek Spanyol tudósításokkal vannak tele, de oly zürzavarékosan adják a' dolgot elő, hogy valami értelmes summázatba foglalni őket csaknem lehetetlen. A' Madridi Ujság Mártzius' 23-dikán kezdette kiadni a' Kadiksban néhány napokig tartott mézár-
lásokról beszéllő Tiszti tudósításokat, oly igére-
tettel, hogy rendre mind ki fogja őket hirdetni. Ezen Tiszti (Officialis) tudósi-
tások nagyobbadon az Andalusiai Fő ve-
zértől Freyrétől és a' Kadiksi tengeri Fő
Kapitánytól Admiralis Villavicenciotól
valók. A' miket Freyre a' maga 1-ső,
2-dik, 3-dik és 4-dik tudósításaiban Már-
tzius' 10-dikétől fogva 15-dike között Mad-
ridba küldött, darabonként már mind
megfordultak újságainkban, mellyekből
magok láthatták az Olvasók, hogy oly
zavarékosan adattak elő, hogy csak ta-
lálgatva lehetett a' valóságnak valami
gyenge árnyékát kitapogatni belőlök. Az
Admiralis Villavicencio tudósítása
már valamivel világosabbnak látszik len-
ni. Ő ezt Mártzius' 11-dikén indította
Kadiksból Madridba a' Tengeri Minister-
hez, 's így beszelli elé a' történetet: -
„Külömbkülömb jelentések, mellyek
tegnapelőtt (9-dikben) hozzám érkeztek
vala, tudtomra adták, hogy a' hajókon
holmi mozgások mutatnák magokat, mel-
lyekre a' némelly tartományokban elé-
fordult történetekről szolló tudósítások

szolgáltattak alkalmatosságot. Én azon-
nal a' hajós sereg' vezéréhez irván ötet
meghívtam, hogy a' hajókon a' csendes-
ségnek fenntartatásán iparkodjék, nehogy
a' tengeri seregek, azon szép hirt nevet,
mellyet bölcs és okos magokviselete által
eddig szerettek 's megtartottak, most egy
szempillantatnyi megörülés által játékra
kitegyék, 's elveszittsék. Célzásom a'
volt, hogy időt nyerjek. A' Kadiksi nép
éppen oly felzundulás' állapotjában volt,
milyenben a' hajós sereg, 's minden kör-
nyülálások azt mutatták, hogy egy ret-
tenetes revolútzio fog kiütni; közönsége-
sen beszéllték, hogy a' városban lévő ör-
zö sereg feltette magába', hogy mindent
fenekestül felforgat; 's ezen beszéd még
nagyon is igaz vala. Ezen criticus
szempillantatban Don Manuel Freyre, a'
fő vezér, ki már mindent tudott, hozzám
jövén, azt mondta, hogy megjelenése
által meg akarja előzni azon veszedelme-
ket, mellyektől félni lehet. A' mi a' végre ki-
küldött tisztjeink, hogy lássák, micsoda
célzással legyenek a' pártoskodók, oly
híreket hoztak vissza, hogy a' seregek
csak az éjjelnek elkövetkezését várják,
hogy egyszerre minden katonai engedel-
mességet fére tévén a' várost minden féle
veszedelmeknek örvényébe merittsék. Mi,
én és Freyre, ennek hallására, Adjután-
sainkal és néhány más személyekkel,
szállásunkról kimentünk a' Sz Antal pia-
czára, a' hol az öszszegyülekezett nép
között már nagy zsbongás uralkodott:

de mi csak szenvedőleg viseltük magunkat; 's szállásunkra vissza tértünk. Ebéd után ismét által mentem a' Gen. Freyre' szállására, azért, mert mind jobban jobban meggyőztetem affelől, hogy melly szükséges legyen még az éjjelnek elkövetkezése előtt oly eszközöket elé venni, a' mellyek által Kadiks városa azon veszedelmektől, mellyek által fenyegetett, megoltalmaztassék. Ismét kimentünk a' Sz. Antal piatzára, 's megintettük az ott özsze gyülekezve lévő népet, hogy várja - el az Ország' belső részein folyó dolgokról való tudósításokat, és a' Fő Tisztségek' parancsolatait. Gen. Freyre alig kezdett - el beszélni, az ezen piatzon lévő templom' harangjainak zugása 's ezen kiáltás: „Éljen a' Constitúzió,“ egyszeriben elhalgattatták. Kéntelenek valánk engedni az árviz' rohanásának, 's a' csendességet csak annak megigérése által tartattuk - fenn, hogy a' Constitúzió, mellyet a' Cortesek ott Kadiksban 1812 - ben készítettek, a' következő napon (10 - dikben) proklamáltatni fog.

„Az éjjelnek elkövetkezésével legnagyobb örvendezéssel töltötte idejét a' nép; a' város megvilágosított; muzsika zengett minden felé. Mártzius' 10 - dikén egész délelőtti 11 óráig csendesség volt. A' nép a' Sz. Antal piatzán özsze seregelve várta a' 9 - dikben megígértett proklamálási pompának elkezdődését; midőn azonközben a' fő vezér' testörző Batalionnya (melly a' Frantziáknál Guiden - Batalionnak, a' Spanyoloknál del General Batalionnak neveztetik), a' nevezett piatzra sebesen kiléptetvén, az özszesereglett népre tüzet adott. Mi, én és Gen. Freyre, ezen szempillantatban érkeztünk - meg a' nevezett piatzra; de semmit se' tehettünk; a' katonaságot zabolán tartani már most lehetetlenség vala. A' nép meg-

futamodott, 's minden felé futott, merre a' szemivel látott. Azonban, minden felől puska lövések hallattattak, az egész örző sereg kinyilatkoztatta, hogy ő a' Király' ügyit védelmezi; a' fegyveres csapatok minden uczákra széllyel oszlottak, 's minden elvetemedésre kibocsátkoztak, a' mire csak egy durva katona csoport alkalmas szokott lenni, ha az engedelmességnek kötelei feloldoztattak. A' feláldoztattak' száma nagy, 's a' személyek ellen éppen úgy mint a' tulajdon ellen, rettentő bünhödések követtettek - el. Gen. Freyre vissza ment a' fő hadi szállásra Puerto Santa Mariába, hogy a' csendességnek helyreállittatására szükséges eszközöket elrendelje: én pedig a' Cortadurába mentem, a' hol azért kellett megmutatni magamat, hogy ott alámtartozó (tengeri) sergek voltak őrizeten, kikhez oly hír érkezett vala a' városból, hogy a' városi örző sereg engem' fogságra tett volna, mellyért öök nyughatatlankodni kezdettek vala. Azután én is a' fő hadi szállásra mentem, a' honnét számos csapatok küldettek széllyel a' bünhödésben foglatoskodó katonaságnak özsze fogdosására, 's a' csendesség ekkor, valami 5 óra tájban, helyreállittatott, 's a' következő éjjel meg se' háborittatott. —

„Ma (11 - dikben) reggel kimentem az Admiralis hajóra a' szükséges rendeléseknek kiadására 's a' tengeri katonaság' bizodalmának megjelenésem által való felelevenítésére. Innét 9 - czedfél órakor be - irtam Gen. Campanához a' Kadiksi Kommandánshoz, panaszt tévén néki azért, hogy a' város' bástyáiról a' Molo (tengerre benyúló batteria) mellett álló hajókra ágyuztak: de nem soká tudtomra adta Medina nevü hajós Hadnagy, hogy e' csak egymás' megnemértéséből történt legyen. Még a' hajón az Admirálisnál

voltam; midőn bejelentették 10 óratájban, hogy a' szigetről az insurgensektől két Követek érkeztek volna meg az Admirálishoz. Ezen Követek voltak Santiago Miklós Oberster és Fregát-hadnagy Cagigal. Követtségek abban állott, hogy az ő vezérjek Quiroga, két tisztet, kiket tegnap Kadiksba izenettel beküldött vala, 's még vissza nem érkeztek, kiadattatni kívánnya, 's egyszersmind azt kérdezte: hogy a' hajós serget úgy kell-e az insurgenseknek tovább is tartani, mint ellenséget? Én azt izentem vissza Quirogának, hogy az ő két tisztjei Kadiksban fel fognak kerestetni és ki fognak adattatni, a' hajós sereget pedig, mint ellenséget úgy tartsa. Azonban mindjárt irtam Campanához, hogy a' Quiroga két embereit kerestesse fel, 's küldje vissza hozzá. Én 11 óratájban Kadiksba vissza térvén, ott mindeneget csendességben találtam. Innen ismét kimentem a' fő hadi szállásra, hogy a' fő vezérrel Freyrével egygyütt minden további öldökléseknek elhárítatásokra vagy megelőztetéssekre szükséges intézeteket megtegyünk. Költ Mártzius' 11-dikén, a' Kadiksi fő hadi szálláson. Isten tartsa-meg Excellentziádat. —“

„Juan Villavicencio,
Admirális.

(Ezen levélben elég világosan leiratik az, hogy miként kezdődött és folyt az öldöklés, de azt, hogy ki és mi okozta az öldöklést, nem lehet által látni belőle. — Itt az is nyilván meg van írva, hogy a' nép, és nem a' Kadiksi örző sereg kívánta a' Cortesek' Constitútziójának kihirdtetését, és így: hogy a' nép adta a' vérontásra legközelebbbről való alkalmatosságot).

Azon embereknek számát, a' kik ezen

alkalmatossággal értetlenségből Kadiksban megölettettek, 473-ra, a' megsebesedettekét 1200 — 1500-ra teszik.

Egy más tudósításban, mellyet Freyre a' fő hadi szállásról Mártz. 15-dikén a' hadi Ministerhez küldött, ezen nevezetesebb környülállások fordulnak elé: tudósítása' elején azt jegyzi-meg, hogy Mártziusnak 14-dik napját majd egészen abba' töltötte, hogy a' Madridban történt dolgok eránt kételkedő tiszteknek és katonáknak nyughatatlankodását csendesítette. — Levelét így végzi: „Mint hogy Gen. Gróf Abisbal, a' maga útját La-Manchából erre felé látszik intézni: tehát én az alattam lévő ármáda' első Osztályát útnak indítottam, hogy néki elejébe menvén, tanulja-ki: hogy a' Király' parancsolatja szerént teszi-e a' maga mozdulásait, vagy nem aszerént? 's ezen utolsó esetben, bányon velle úgy, mint rebellissel. —

Az Admirális Villavicencio' későbbi tudósításainak, mellyeket a' hadi Ministerhez irt, foglalatok, ennyiben határozódik: — Mártz. 15-dikén jelenti, hogy a' Madridból 8-dikban hozzá indított tudósításokat, 's nevezetesen a' Királynak azon végzését, melly szerént a' Constitútzióra lejendő megesküvést meghatározta, vette és reménli, hogy már most a' Leon szigetén tanyázó insurgensek is meg fogják gondolkodásokat változtatni, a' mellyet annyival is inkább ohajtani lehet, hogy ök még most is ellenségesen viselik magokat, a' Cortadurára ágyuznak, 's a' hajós seregek ágyuztatására is egy új battériát kezdtek készíteni, melly miatt az Admirális a' hajókat kijebb vinni kéntelenített. Utolirásában arról tesz' említést, hogy éppen 12-tödfél órakor egy új battériából kezdtek az insurgensek a' Cortadurát haubitz go-

lyobisokkal szorongatni. — Mártzius' 16-dikán arról tudósítja a' Ministert, hogy a' Királynak 6-dikban és 7-dikben költ végzései a' Q u i r o g a' insurgenseihez megküldettéven, ezek azonnal minden ágyuzást félbeszakasztottak, 's még azon napon (16-dikban) délutáni 5 órakor, egy Követet, kit sok tisztek katonai harsogó muzsikával kísértek, 's kinek meneteletét az ágyuk' salvelövése jelentette, a' Cortadurához küldvén, ott trombita harsogással kihirdették, hogy az insurgents armáda magát már most a' Királynak alája adta, melynek hallására, Freyre azonnal bement az insurgents' fő hadi szállására San Fernandóba. — Ezen történetekről, míg Kadiksban folytak, Gen. Valdeztől a' Kadiksi Kormányozótól is naponként való tudósítások érkeztek Madridba a' Hadi-ministerhez. Az ő tudósításainak ezek voltak summás foglalataik: — Mártz. 11-ikén: „Hogy a' katonaság a' Király' jusait védelmezi, a' nép pedig a' Constitúziót kéri — 12-dikén: hogy ő (Valdez) megiltotta, hogy senki semmi politikai dologról beszélni ne mérésseljen — 13-dikán: hogy a' népnek fellázadása már most csaknem eltávoztathatatlan legyen, hanem, hogy az örző sereg kinyilatkoztatta, hogy ő mindenekben a' Király' parancsolataihoz kívánnyal alkalmaztatni magát — végezetre 16-dikban: hogy a' del General' 430 emberekből álló Batalionnya már Xeres felé útnak indított, 's 17-dikben a' Lealtad (Hűség) Batalionnya is (ezek ketten kezdtték-el a' népmészárlását) Kadiksból útnak fog, a' Lovassággal egygyütt, indittatni, és hogy a' Constitúziónak csendességben lejendő kihirdetetését Kadiksban csak azután lehetne reménleni, minekutánna azon örző sereg, melly ott ezen öldöklést tette 's a' nép által nagyon gyűlöltetik, onnét mind

kitakarodván, helyyébe más sereg szállítatik - be.

* * *

A' Madridból Párisba megérkezett újságlevelek Mártzius' 28-dikáig történt dolgokról beszéltek. Ezekből elég nyilván kitettzett, hogy azok a' hírek, melyeket Párisban a' Q u o t i d i e n n e 's egyéb Ultrák affelől elterjesztettek vala: hogy az Anglusok Kadiksbá bementek volna, hogy az Anglus Követ Madridot oda hagyta volna, 's hogy Odonel egy sereggel oly czéllal Madrid felé nyomulna, hogy a' Királyt az ott folyó kéntelenségek között kiszabadítsa, mind csak a' békételenek által elhíntezett költemények voltak légyen. — Egyéberánt való rövid summázatja pedig ezen Madridi legújabb újságleveleknek ennyiben határozódott: “

„A' Király a' Constitúzióban meghatározott titulussal már el kezdett élni, melly ez: Spanyol Ország' és a' két Indiák' Királya. A' Spanyol pénzekre tétetődő körülírás ez: — “

„Ferdinandus VII, Dei gratia et constitutione Monarchiae Hispaniarum Rex.“

A' Corteseknek öszszegyülekezését egy Végzés által Julius' 9-dikére határozta a' Király. — A' Cortesek' gyűlése 180 tagokból fog állani; kik közt 149-czen Spanyol Országaiak, és 30-czan plántartományiak lesznek; ezen utolsók most előrevalóképpen a' Spanyol Országban találtató Amerikaiak között fognak válosztatni. — Madridba Deputatusok érkeztek - meg Gallicziából, hogy a' Királynak a' Junta' nevében jó szerencsét kívánnyanak, de egyszersmind azért is, hogy kinyilatkoztassák, hogy a' Gallicziaiak csakugyan

magok fogják a' tartománynak kormányozását folytatni a' Corteseknek öszszegyülekezésekig. Ugyan ezen Junta Lógert gyűjtetett öszsze a' militziából, melynek számát némellyek 60 ezer emberekre teszik, 's három Püspököknek jövedelmeit, kik onnét eltávozván Portugalliába mentek, sequestrálta. — Biscayában folytában ellentállott a' Papság és a' Prokurátorság az új rendnek, azt mondván, hogy ök a' tartomány' régi jusaitól nem akarnak eltávozni. — A' legújabb újság, a' melly Kadiksból Madridba megérkezett vala, e' volt, hogy végezetre ily sok és keserves emlékezetek után, a' Constitúzióra, a' lakosok az új örző sereggel egygyütt, Mártzius 20-dik napján megesküttek, a' midön már az ott volt két katona Kormányozók' (Valdez és Campana) helyébe is, Generalis Freyre két újakat rendelt volna, kiknek neveik Ferraz és Jaureguji. — Quiroga mind azokat a' Generálisokat és egyéb tiszteket elbocsáttatta, kiket az insurrekcióznak kezdetétől fogva fogságban tartatott: Infantes nevü Oberstert pedig, a' Freyre passusával Madridba küldötte, hogy a' Királynak, az insurrekcióhoz tartozó ármáda' minden eddig való magaviseletéről számot adjon. — A' Király Odonaju nevü Generálist nevezte Andalusia' fő Kapitányává 's reábizta, hogy a' Kadiksi történeteket szoros vizsgálás alá vonván, annak minden indító okait fedezze-fel és küldje-be az Országlószék' elejébe. Ezen Generális, már mint Andalusiai Fő Kapitány, így irt Mártzius' 23-dikán Sevillából a' hadi Ministerhez: „Én a' közönséges indulatot jó állapotban lenni szemlélem; a' mi a' hadi fenyítéket illeti, erről úgy itélek, hogy bár nagyon megcsökent is, még is csakugyan nem soká helyre állittathatik. — Hogy Valdez és Campana a' Kadiksi öl-

döklésben a' katonák által megöletettek volna, nem volt igaz, minthogy mint feljebb írók, azolta töllök is naponként való tndósítások érkeztek Madridba a' hadi Ministerhez, mind addig, míg végre mind kettőjök helyébe másokat nem tett Freyre — 's míg osztán utoljára, az Odonaju megérkezésével maga Freyre is, Villavicencióval egygyütt, fogságra tétezt, azért, hogy, mint a' Párisi Renommée erössíti, az ök' parantsolatjából tüzeltek volna a' katonák a' népre.

A' melly napon Kadiksban a' Constitúzió proklamáltatott, úgymint Mártz. 20-dikán: ugyan azon napon estve bocsáttattak-ki a' Caraccai fogházból Gen. Calderon, Salvador, és Fournas, kiket Quiroga ezen esztendőnek 1-ső napján fogattatott vala el. — Galliziai fő vezérré hajós Kapitány Agar Pedro — Guispuscoai fő vezérré pedig, azon Ereizaga nevü Generális' helyébe, ki azon való megilletődésből, hogy a' Liberalis rész a' Servilis részen győzedelmeskedett, meghalálozott, Generalis Mendizabal neveztetett-ki. — Azon feljebb említett fő Papok, a' kik Portugalliába futván, azért jószágaik elfoglaltattak, ezek: a' Santiagói Ersek, 's a' Lugói és Orensei Püspökök. — Generalis Abisbal a' a' Madridi újságokban is, de ezeken kívül a' hadi Ministerhez irt levelében is nagyon panaszkodik az Uj-Castiliai fő vezér Gen. Bigodet ellen, azért, hogy ez ötöt azzal vádolja, hogy azolta, hogy Mártzius' 4-dikén Madridból kiment, 's az egyik Odonellel Ocannában egyetértett, veszedelmes dolgokat főzne elméjében, a' melly vád által ötöt Generalis Bigodet még a' fegyveres seregeknél is olcsárlani mérészlené — holott pedig (így menti Gróf Abisbal magát) az alatta lévő seregek voltak azok, kiknek legtöbbet lehet

köszönni azért, hogy a' Constitúciónak a' Király által lett elfogadttatását siettették, 's a' melly seregek külömben is oly jól viselték magokat, hogy a' falusi népet se' terhelték, 's a' kassákból is csak annyit vettek-ki, a' mennyi az ő hátralévő zsoldjoknak kielégítésére elegendő volt.

A' Párisi Gazette de France szerint a' Marsiliai Spanyol Consúl L a h o r a J u a n, Ferdinandus Királyhoz irván, oly nyilatkoztatást tett-le az ő Felsége' lábai elejébe, hogy ő (Lahora) a' maga hivataláról lemond, és addig, míg a' most beállott Országlási systema Spanyol Országban fenn-áll, annak barátjaihoz semmi közt fenntartani nem akar, 's eszserént kéri ő Felségét, hogy helyébe más Consult méltóztasson küldeni.

A' Madridban mostanság származott újságlevelekben ily megjegyzés fordúléle: — Egy itt lévő vendégfogadónak szálájában nagy vendégség tartatván, sok más derék 's a' Constitúcióval megegyező gondolkodású Polgárok voltak jelen, kik között Polgár Herczeg Frias (a' ki Londoni Követté neveztetett) Polgár Princz Anglona, a' Királyi testőrszö sereg' első Regimentjének Oberstere, Polgár Onis, az öreg 's az ifjú, 's Pezuela, Aranda, és Machado Polgárok, név szerint emlittetnek, 's a' melly vendégségben az első poharat a' Király' egészségiért, mint a' Monarkhia' Helyreállítójának egészségiért, a' másodikat pedig azon Acevedo nevü Obersternek emlékezetéért üressítették-ki, a' ki Gallitziában a' jó ügynek áldozatjává lett. Ezen Acevedónak egy rokona is jelen lévén az asztalnál, e' fogadta-el a' boldogultnak nevében a' gyűlés' köszöntését. —

Egy más Klúb, a' melly Madridban a' Lorenzini kávéházában tartja gyűléseit,

és a' melly, mint látszik, már foganatos befolyást nyert magának a' dolgok' közönséges folyamatjához, mint a' Párisi Monitör erőssíti nagyon béketelenkedni kezdett azért, hogy a' Fő Junta csupán csak tanácsló, és semmi végrehajtó hatalommal fel nem ruháztatott, a' melyből meglehet itelni azt, hogy mi némü erányzassai lehessenek ezen társaságnak. A' Párisi Mouitör azt tartja rolla, hogy a' legveszedelmesebb Demagogokból (népvezérlökből) áll.

Frantzia ország.

Mint hogy Frantziaországban már most minden Politikai Ujság leveleknek és egyéb oly Politikai írásoknak, a' melyek meghatározott időszakaszokban szoktak világ'elejébe bocsáttatni, Censura alá való adattatása meghatározott, az írók egyéb külömb külömb formákban próbálják gondolkodásaikat kiadni. Beniamin Constant a' Constituzionel' fő Redaktora, kihirdette, hogy ő közelébbről ily címü könyvet (a' könyvek nem adattak Censura alá) fog kiadni: „Az a' Frantzia Constitúció, mellyet a' Ministerek 1820-ban készítettek.

Correard nevü könyváros kihirdette, hogy nálla minden féle repülő irasokat (más névvel Broschurokat, Flug-schriften) lehet-ezután találni, darabjokat 30 Centimekéért, az az, egy Franknak (22¹/₂ Krajczárnak) 30 századrésziért.

Baudonin nevü testvér könyvárosck, hosonló célzással hirdették-ki, hogy ök: A' Kis Monitör nevezete alatt, egész Kötetekben, azon Czikkelyek' gyűjteményét fogják kiadni, a' mellyeket Párisban és az egyéb Departementekben a' Censúrai Biztosok ki fognak huzni, az alatt, míg a' Censúra tartani fog.

Nagy Britannia.

Márcz. 27-dikén Kurir érkezett Romából a' Királynétól Londonba Liverpool és Castlereagh Ministerekhez 's Broughamhoz a' Királyné Tanácsosához. Arról panaszkodik leveleiben, hogy nem viseltetnek eránta azzal a' figyelmetességgel, mellyet mint Királyné megkívánhat. Még csak a' Királynak III-dik Györgynek meghalásáról sem tudósított az Ország-lószerk által; a' Romában lévő Hannoveranus Követ és az Anglus Consul más többekkel egygyütt még abban is valami különöst akarnak kimutatni, hogy ő Felségét még most is mint csak Braunschweigi Károlina Princzaszszonynak nevezik; sőt Cardinalis Consalvi is megtagadta tőle írásban, a' tisztelet-tévő, kívánt strázsát, azzal mentvén magát, hogy a' Pápa Udvarához még eddig semmi tiszti-hirtétel nem érkezett az Anglus Udvertól affelől, hogy a' Wálesi Princzaszszonynak rangjában valamelly változás történt volna, 's következésképpen, hogy Romában még eddig az Angliai Királynének ott-léte felől semmit se' tudnak. — Ugyan ezen leveleiben azt kívánja az Anglus Ministertől, hogy lakhellyül a' Buckinghamhousei palotát az előbbeni Királyné lakhelyét adják néki által: de azonban tanácsosaira bizta, hogy, ha talám kívánóságát telyesíteni nem akarnák a' Ministerek, tehát ezen esetben Doverben béreljenek-ki számára egy házat. Házi szolgálatjára kiváltképpen azon személlyeket kívánja felvenni, a' kik vagy a' Kenti Herczegnek, vagy pedig a' maga leányának a' Leopold Kir. Princz' hitvesének szolgálatjában voltak.

A' Kronika szerint Leicesterben Scott nevű kéményseprőt halálra ítétek Amy

Smith nevű, ötödfél esztendő leánykán elkövetett erőszakoskodásáért, melly történetben az a' különös jegyeztetik-meg, mint nagy ritkaság, hogy a' Birák ezen gyenge gyermeknek ifjúságát nem tekintvén, okosságáért, mellyet a' per-folytában kimutatott, legkissebb kétségeskedés nélkül elfogadták tőle az esküvést.

Ujabb Tudósítások.

Spanyol Ország. — Nem igaz, hogy, mint feljebb irtuk, hogy Freyre és Villavicencio, fogságra tétettek volna. — A' Freyre' újabb tudósításában, mellyet a' Kadiksban Márcz. 9-dik és 10-dik napjain eléfordúlt történetekről az Ország-lószerhez küldött, az a' nevezetes fordul elő, hogy ő ezen napokban nagyon veszedelmes környülállások közzé jutott volt, előbb a' nép, azután a' katonaság miatt. A' nép egy kis könyvet, melyben a' Constitúció volt, a' kezébe nyomván, azt kívánta, hogy haladék nélkül minden politikai foglyokat bocáttasson-ki 's Quirogává a' közösülést állítsa helyre. A' katonaság miatt pedig akkor forgott legnagyobb veszedelemben Freyre, mikor azok 10-dikben a' népre való tüzelést elkezdték, és ő azokat a' kaszármába vissza akarta téríteni: de nem hogy célját elérhette volna, hanem örvendett, hogy a' városból életben kimenekedhetett: a' mikor már a' fő hadi szálláson lévő katonaság is egyetértett volt a' Kadiksi örző sereggel.

* * *

Alicante városában két ucza kapott új nevet. Az egyik Quiroga, a' másik Rigo nevet kapott.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Palatinus Josef ö Cs. K. Fő Herezegsége ily kegyes megtisztelő irást méltóztatott nagy méltóságú Gróf Brunsvikné, született Majthényi Mária Aszszony ö Ex-jához, a Budai Jóltevő Aszszonyi Egyesület' Elölülőjéhez, nem különben (csupán a' névnek változtatásával) Mélt. Gr. Teleky Lászlóné született B. Mészáros Johanna aszszony ö Nagyságához, a' Pesti Aszszonyi Egyesület Elölülőjéhez, botsátani: „Kedves Grófné! Azon tudósítást, melly a' Jóltevő Aszszonyi Egyesületnek 181 8/9 dik esztendőb'li előmeneteleiről ö Felsőge elejébe terjesztetett, ö Csás. Kir. Felsőge különös kedvel fogadni, és azt rendelni méltóztatott, hogy ezen Intézetnek nyilvánvaló jóltevő munkássága eránt, mind a' Grófnénak, mint Elöljárónak, mind ezen Egyesület' munkás váloztott Tagjainak Felsőges megelegedése, tudtára adattassek. Különös örömet lelem abban, hogy a' Grófnénak ezen Felsőges Végzést tudtára adhatom, bizván abba', hogy igyekezeteiknek ezen Felsőges megebecsültetése a' Grófné igazgatása alatt lévő Egyesületnek minden Tagjait újabb, buzgóságra fogja ébreszteni, hogy eddig való ditsőséges munkásságokat azon nemes célra tovább is hathatósan folytassák. En különöstisztelettel vagyok, szolgálatajára kész Jó'sef Palatinus. s. k. Budán Martius' 26-kén 1820.“

Elegyes Dolgok.

Azt a' tudósítást, hogy Jan. 1-ső

napján Cuba szigetén is kihirdettetett volna a' Cortesek által készítettett Constitútzio, fundamentum nélkülvalónak lenni erőssitik az újabb levelek.

A' Kadiksi történeteknek megvisgálására három Biztosokat küldöttek - el a' Király és a' Fő Junta. — Egyéb eránt ott már ismét vigadozás' napjai derültek volt fel a' vérontás napjai után.

B é c s.

Nagy méltóságú Rudnay Sándor Primás és Érsek ö Herczegsége, a' mult pénteken ugymint e' hónap' 14-dikén délután, Becsbe egészségesen és szerencsésen megerkezett. Mint értettük Május' 2-dikán szándékozik innét Erseki residenziájába leindúlni.

Az Erdélyi Fő Tisztelendő Püspököt, nagy méltóságú L. B. Négyesi Szepessy Ignácz Ur ö Excellentiáját, a' maga Titkos Tanácsosává kinevezni a' taksának elengedésével, kegyelmesen méltóztatott Császár és Király ö Felsőge.

Miskolczi lakos Szonte Pál Ur, az ö megkülömböztetett érdemei tekintetbe vétettétvén, ö Cs. Kir. Felsőge nek különös kegyelmessége által, minden törvényes házasságából szármozandó maradákaival egyetemben, Magyar nemességgel 's ezen megtiszteltetési nevezettel: „Hernád Szent Andrási“ megajándékozott.

E L E G I A
IN OBITUM

SPECTABILIS

QUONDAM DOMINI ADAMI HORVATH DE PALOCZ.

Szathmár. 14. Martii. 1820.

Fama volans tristes retulit per Pannonis oras,
Non Simegi Vatem jam superesse senem,
Qui tulit ex alto nexas Helicone Corollas,
Dum cecinit resona martia bella tuba.
En igitur parva Vir quantus conditur Urna,
Gloria Pannonici heu miseranda Soli!
Magnam cui mentem Pythius per pectora spirans,
Occultas rerum movit inire vias.
Cur Titan lateat tenebris coopertus opacis?
Cur minuas faciem tuquoque Luna tuam?
Quae vis quove ferat Coelestia sidera? quove
Dissideant spatio? nota fuere Viro.
Quo tandem pacto coeant quadrata rotundis?
Sedula mens Vatis quaerere prompta fuit.
Immo etiam solers aenigmata solvere legum
Acceptus Themidi Justitiaeque fuit.
Hunc intacta Fides, superoque probata Tonanti
Signavit Pietas, sacraque Religio.
Magna sonans huic vox, nonque hoc praestantior alter
Ore referre Viros qui potuisset erat.
Ergo tuus tacita premitur jam nocte Sacerdos
Cynthi! quo Tellus Hungara moesta dolet.
Felices Animae! ad quas tanta accessit Imago
Laetitiae haec vobis, justaque Causa fuit.
Oscula fixistis vestro puto grata sodali
Zrinus Elysio Gyöngyösique e choro.
Tuque Vitéz palmas alacris tendebas utrasque
Cum subiit vestras nobilis Umbra domos.

At nos Divini percussos funere Vatis,
 Longum flere decet, perpetuumque queri.
 Hunc Tihani fletu Virgo tristissima luget,
 Volcea luget et hunc fluctibus ambiguis.
 Volcea turbat aquas Horváth Te propter amaras,
 Vicinumque nemus te nemus omne canit.
 Et Füredi nuper liquidis rorantia gemmis
 Nunc lachrymis salsis sparsa vireta madent.
 Te Dryades deflent castae passisque capillis
 Errantes luctu flumina sacra rigant.
 Ber'senyi vocales pellens nunc pectine chordas
 Dat gemitus, Nymphae quos repetunt pavidae
 Himfy etiam dulces pertaesus psallere amores
 Flebile non nisi nunc dicere carmen amat.
 Horváth! Te Musae lugent Nymphaeque decentes,
 Certantque alternis tristia verba loqui.
 Hungara num Sappho cessabit amabilis Uxor
 Imbribus innocuas usque rigare genas?
 Ut tumidis crescens undis exuberat Ister
 Cum celeri niveas gurgite volvit aquas.
 Et mea Musa nigro velans Caput aegra cupresso,
 Te gemit et tacito talia Corde notat:
 O mihi si Tanti contingat gloria Vatis!
 Occupet et sensus Spiritus ille meos!
 Ut lustrans Samusi ripas nova Carmina fingam,
 Non prius his terris non modulata prius,
 Tunc canerem Magnos Fama super aethera notos
 Heroas Szathmar quos tulit alma sinu.
 Vécsey Te caneremne togaque sagoque celebrem?
 An Te Mészáros Martis ad arma parem?
 An Vos Károlydum Illustres de stirpe Nepotes
 Clara Triumphorum quos monumenta probant.
 Tum virides crescant circum mea tempora lauri,
 Tum niteat doctae frontis honore caput.
 Tunc Charites junctas nostris blandasque Sorores
 Finibus alliciam, demerearque Deas.
 Horváth! Tu vives longum, tumuloque superstas
 Tu juvenis semper, mors Tibi nulla nocet.
 Ipsa Tibi Virtus, fixas struet aere columnas,
 Aeterna quae stent et monumenta basi
 Volcea dum tumidos volvens strepit aspera fluctus
 Non tua surdis, non rustica Musa canet.

Dumque ferax arbor foliis in colle virescet
 Te cultus simplex cultaque simplicitas
 Laudabunt linguae, veluti nam Sacra Parentum
 Jura tibi: pariter linguaque sacra fuit.
 Non Tu fictis nunc, minimoque pudere creatis
 Usus eras verbis, res tibi grata fuit.
 Sermo tibi patrius, labiique notabilis illa
 Gratia, quae multis excidit ore novis.
 Hos tu descendens moneas poenasque mineris,
 Ni cessent patrios Contemerare Sonos.
 Tu nostros doceas Juvenes non barbara fari
 Verba quibus desint crimina Stultitiae.
 At Tibi, pars fragilis tuta requiescat in urna
 Et sit humus cinere non onerosa, precor.

Néhai Méltóságos Cs. Kir. Tanácsos
Szathmári Király József Ur' emlékezetére.

Szathmár, Februárius' 10-dikén 1820.

1.

Egy érzékeny Fiú panaszát
 Ki Jó Attya' elhunytán sír
 'S nem rejtheti szívének gyászszát,
 Tudtomra adván a' bus hír;

2.

Én is méllyen megilletődtem
 Lelkemben 's még a' hajdani
 Jobb napok képe ált' előttem
 Im így kezdtem panaszlani:

3.

Eltűnt ismét a' Magyar Égnek
 Egy szépen fénylett Csillaga!
 Vagy sугári már fentebb égnek
 'S fénylőbb velek a' Menny maga.

4.

Szathmárink' többé nem tekintjük
 Körén szük láthatárunknak
 Csak setét hamv'vedrére hintjük
 Könnyét méltó fájdalomunknak.

5.

Óh Végzések! Hát az illy Nemes
 'S ritka érdemmel tündöklő
 Héró sem lehet érdemes
 Hogy megkémélje öldöklő,

6.

'S méregben meg edzett nyilatok,
 Mellyet éltére löttetek?
 Hát nem látjátok e' magatok,
 Egyben mennyi kárt tettetek?

7.

Mi kedvetek Véd Angyalától
 Egy szép házat megfosztani?
 'S Egy Corneliát Grachussától
 Vas karral el szakasztani?

8.

Örültök - é midön siratják
 Hü Fijai Jó Attyokat
 'S el maradt Barátit sohajtják
 Bennek élő Barátjokat?

9.

'S midőn a' bus szerencsétlenek
Kiknek menedékek vala,
Néma kövénél esdeklenek
'S nem enyhül sorsok általa.

10.

Hát a' Szent Igazság' jussának
Óh mennyit kell már veszteni!
Ha nincs a' ki élt Astraeának
'S fontját tudta mérsékleni.

11.

Szabolcs, Borsod, 's több Nemes Megyék
Kik benne megesmértétek
A' Nagy Férjfit mi betsek tegyék,
Sirhattok, hogy elvesztétek.

12.

Söt oh egész Hazám! méltán sirsz
Mert olly Hazafi esett el
Kihez hasonlót melly ritkán birsz!
Ki olly szent igyekezettel

13.

Szeresse a' köz jót segitni
Fogyatni a' köz bajokat,
'S égi tettekkel ditsöitni
A' földön töltött napokat.

14.

Öntözd Hazám! forró könnyekkel
Illy jeles Fijad' hamvait
Ki hintette bőv temjénekkel
Szent Templomod' oltárait.

15.

A' Hit 's Tudomány' Intézeti
Néki mennyit köszönhettek:
Tanuk sokak' emlékezeti
Kik tőle szárnyakat vettek.

16.

A' háláló Músák siratják
Boldogító gyámolokat,

És óh valyon mikor várhatják
Hogy kipótolják károkat?

17.

Vigasztalássokra ugyan még
Él kegyes Ura 'Sólczának,
De ha ezt is fel kéri az Ég
Utánna hív Barátjának:

18.

Oh majd akkor hova hajtjátok
Árva Músák fejeteket?
Ki leszen pártfogó Atyátok
Ki ápolgat benneteket?

19.

Ah édes Reménség! meg ne csalj
Maradnak még Szathmáriak,
Maradnak a' kikkel vigasztalj
Vayak és Lónyaiak.

20.

Lesznek söt vagynak is immáron
'S nevednek ez időben
Kik a' jelenben vallott káron
Segithetnek jövendőben.

21.

Éljetek Nemes Törsököknek
Drága Jövési éljetek
'S a' már megditsöült Hösöknek
Járt ösvényin siessetek

22.

A' Virtus magas templomába
Melybe önn' tettek vezetnek
'S onnan a' Gloria' várába
Melly már megnyilt előttetek

23.

'S mikor Ditsö Atyáitoknak
Sirjok felett meg állatok:
Ha hijja lesz olly Virtustoknak
Caesarral azon sirjatok.